

Smotrno izdelana inventarizacija zadrug ima širši pomen od samega rodbinskega prava. Opozarjam le na gnojenje s potujočimi stajami, na vršenje žita ali ogrebanje divjih čebel v Liki, na peč kot samostojno stavbo izven zadružnega dvora, na prašenje orne zemlje ter vsakoletno sejanje lanu ali na delitev posesti po moških glavah v Dragančanu ali na obveznosti zadruge do bega v Bosni; to in podobno predstavlja gradivo, ki bo koristilo vsakomur, kdor preučuje našega človeka, od etnografa do sociologa in zgodovinarja kmetijstva.

Franjo Baš

Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu. Etnologija. Nova serija, sveska XV-XVI. Sarajevo 1961. Odgovorni urednik Spiro Kulišić. 4°, 336 str.

Etnografski oddelek deželnega muzeja v Sarajevu je v letih 1957 do 1959 načrtno raziskoval Livanjsko polje s posebnim pogledom na izvir prebivalstva, njegovo gospodarstvo ter materialno in duhovno kulturo. Uspehe raziskovanj je ponazoril v muzejski razstavi »Življenje in kultura Livanjskega polja«, širši javnosti pa je posredoval podobo o njem v posebnem zvezku vsestransko pomembnega glasila o sarajevskem znanstvenem delu. V njem je S. Kulišić pokazal zaključke celotnega raziskovanja, ki so ga posamezni raziskovalci nadrobno opredelili z geografskim in zgodovinskim pregledom ter izvirom prebivalstva (M. Petrić), ljudskim govorom (Dj. Custović), gospodarstvom (Cv. Dj. Popović), naselji in stavbarstvom (D. Drljača), nošo (Z. Čulić), zadrugo (N. Pavković), ženitovanjskimi in božičnimi običaji ter maskiranimi obhodi (R. Kajmaković), družabnimi igrami in zabavami (M. Obradović), narodnimi pravljicami (V. Palavestra) ter narodnimi pesmimi (Lj. Simić).

Pregled vseh dognanj je pokazal, da so se osnovne etnične grupe, to so ikavska in ijekavska, razvile na Livaniskem polju že v srednjem veku, da pa se je ta razvoj končal v turškem času. Bistvene poteze prebivalstva Livanjskega polja so opredeljene z mejami narečij in po vsej verjetnosti je hrvatsko, srbsko in muslimansko prebivalstvo v predturškem času pripadalo eni širši etnični enoti; srbsko ijekavsko prebivalstvo se je razvijalo kot del ijekavske govornice z novejšo akcentuacijo, ki se je v zahodno Bosno širila zlasti pod turško vladno; vzporedno pa je srednjeveška ikavska skupina, iz katere je pozneje nastalo hrvatsko, srbsko in muslimansko ikavsko prebivalstvo, nastala iz prvotnega amalgama hrvatskega, srbskega in vlaškega prebivalstva. Nakazane ugotovitve izvajajo raziskovalci iz zgodovinskih virov, jezikovnih pojavov ter vsebine materialne in duhovne kulture, da z njimi osvetlijo etnično oblikovanje livanjskopoljskega prebivalstva. Ob pomanjkanju sodelavcev je moralo izpasti raziskovanje prehrane, prometa, ljudske medicine, verovanja in glasbe ter so se raziskovanja omejila na podeželje izven mesta Livna. Izvršena dela so v splošnem pokazala, da so jezik in tradicionalne kulture ohranile sledove srednjeveških etničnih formacij in s tem tudi osvetlila oblikovanje sedanjih narodov v Bosni in Hercegovini, v čemer vidi deželni muzej v Sarajevu temeljno nalogo etnologov v Bosni in Hercegovini.

Zvezek zaključuje poročilo o delu etnografskega oddelka sarajevskega deželnega muzeja.

Franjo Baš

Vasil Hadžimanov, Makedonski borbeni narodni pesni. »Kočo Racin«, Skopje 1960; 127 str. not in teksta.

Prikupna zbirka 107 melodij in ustreznih tekstov je bila zapisana med leti 1935 in 1959 na svadbah, slavah, proščenjih in festivalih po raznih krajih Makedonije, ponajveč iz okolice Skopja, Tikveša, Gevgelije itd. Osrednja tema vseh teh pesmi je »borbata na Makedonija za sloboda i socialna pravda«. Pesmi so razporejene kronološko v tri oddelke: